

2024/1203

30.4.2024

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2024/1203

ze dne 11. dubna 2024

o trestněprávní ochraně životního prostředí a o nahrazení směrnic 2008/99/ES a 2009/123/ES

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 83 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Podle čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a článku 191 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) je Unie odhodlána zajišťovat vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Životní prostředí by mělo být chráněno v širokém slova smyslu, jak vyplývá čl. 3 odst. 3 Smlouvy o EU a v článku 191 Smlouvy o fungování EU, a ochrana by měla zahrnovat všechny přírodní zdroje včetně ovzduší, vody, půdy, ekosystémů včetně ekosystémových služeb a funkcí a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin včetně stanovišť, jakož i služby poskytované přírodními zdroji.
- (2) Podle čl. 191 odst. 2 Smlouvy o fungování EU je politika Unie v oblasti životního prostředí zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie. Tato politika musí být založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“. Vzhledem k tomu, že trestná činnost proti životnímu prostředí se dotýká i základních práv, je boj s trestnou činností proti životnímu prostředí na úrovni Unie zásadní pro zajištění ochrany těchto práv.
- (3) Unie je i nadále znepokojena nárůstem trestných činů proti životnímu prostředí a jejich účinky, které oslabují účinnost právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí. Tyto trestné činy stále více přesahují hranice členských států, v nichž jsou páčány. Takové trestné činy představují hrozbu pro životní prostředí, a proto vyžadují přiměřenou a účinnou reakci, k níž je často potřebná účinná přeshraniční spolupráce.
- (4) Stávající pravidla týkající se sankcí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ⁽³⁾ a unijního odvětvového práva v oblasti životního prostředí nejsou dostatečná k dosažení souladu s právem Unie týkajícím se ochrany životního prostředí. Dodržování předpisů by mělo být posíleno dostupností účinných, přiměřených a odrazujících trestních sankcí, které odpovídají závažnosti provinění, a oproti správním sankcím mohou vyjadřovat vyšší míru společenského nesouhlasu. Komplementarita trestního a správního práva má zásadní význam pro prevenci protiprávního jednání, které poškozuje životní prostředí, a pro odrazování od takového jednání.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 290, 29.7.2022, s. 143.

⁽²⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 27. února 2024 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 26. března 2024.

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí (Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 28).

- (5) Seznam trestných činů proti životnímu prostředí ve směrnici 2008/99/ES by měl být revidován a měly by být doplněny další trestné činy založené na nejzávažnějších porušeních právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí. Měly by být posíleny sankce s cílem zvýšit jejich odrazující účinek, jakož i účinnost odhalování, vyšetřování a stíhání trestných činů proti životnímu prostředí a rozhodování o nich.
- (6) Členské státy by měly kriminalizovat určitá protiprávní jednání, stanovit přesnější definice příslušných trestných činů a harmonizovat druhy a výše sankcí.
- (7) Nedodržení zákonné povinnosti konat může mít stejný účinek na životní prostředí a lidské zdraví jako aktivní jednání. Definice trestných činů v této směrnici by proto měla případně zahrnovat jak jednání, tak opomenutí.
- (8) Členské státy by měly ve svých vnitrostátních právních předpisech stanovit trestní sankce za závažná porušení práva Unie týkajícího se ochrany životního prostředí. V rámci společné rybářské politiky stanoví právo Unie komplexní soubor pravidel pro kontrolu a prosazování práva podle nařízení Rady (ES) č. 1224/2009⁽⁴⁾ a (ES) č. 1005/2008⁽⁵⁾, v případě závažných porušení předpisů, včetně těch, která poškozují mořské prostředí. V rámci tohoto souboru pravidel mají členské státy možnost volby mezi využitím správních nebo trestních sankcí či mohou využít oba tyto systémy. V souladu se sdělením Komise ze dne 11. prosince 2019 „Zelená dohoda pro Evropu“ a „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030: Navrácení přírody do našeho života“ ze dne 20. května 2020 by určitá úmyslná protiprávní jednání, na něž se vztahuje nařízení (ES) č. 1224/2009 a nařízení (ES) č. 1005/2008, měla být stanovena jako trestné činy.
- (9) Aby jednání představovalo trestný čin proti životnímu prostředí podle této směrnice, mělo by být protiprávní. Aby bylo jednání protiprávní, mělo by být v rozporu s právem Unie, které přispívá k dosažení jednoho z cílů politiky Unie v oblasti životního prostředí, jak jsou stanoveny v čl. 191 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, a to bez ohledu na právní základ tohoto unijního práva, kterým mohou být například články 91, 114, 168 nebo 192 Smlouvy o fungování EU, nebo by mělo být v rozporu s právními a správními předpisy daného členského státu nebo rozhodnutími přijatými příslušným orgánem členského státu, kterými se toto právo Unie provádí. Tato směrnice by měla stanovit, které protiprávní jednání může představovat trestný čin, a případně stanovit kvantitativní nebo kvalitativní kritéria nezbytná k tomu, aby takové jednání bylo považováno za trestný čin. Takové jednání by mělo představovat trestný čin, je-li spácháno úmyslně a v některých případech i tehdy, je-li spácháno přinejmenším z hrubé nedbalosti. Zejména protiprávní jednání, které způsobí smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatnou škodu nebo značné riziko podstatné škody na životním prostředí nebo které je jinak považováno za zvláště škodlivé pro životní prostředí, by rovněž mělo představovat trestný čin, je-li spácháno přinejmenším z hrubé nedbalosti. Členské státy mají možnost přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější trestněprávní předpisy.
- (10) Za protiprávní by mělo být považováno i jednání, k němuž sice bylo příslušným orgánem členského státu uděleno oprávnění, avšak toto oprávnění bylo získáno na základě podvodného nebo korupčního jednání, vydírání či nátlaku. Držení takového oprávnění by rovněž nemělo vylučovat trestní odpovědnost držitele, pokud povolení zjevně porušuje relevantní hmotněprávní požadavky. Výraz „zjevně porušuje relevantní hmotněprávní požadavky“ by měl být vykládán jako odkaz na zjevné a podstatné porušení relevantních hmotněprávních požadavků a nemá zahrnovat

⁽⁴⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 ze dne 20. listopadu 2009 o zavedení kontrolního režimu Unie k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky, o změně nařízení (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008 a (ES) č. 1342/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1627/94 a (ES) č. 1966/2006 (Úř. věst. L 343, 22.12.2009, s. 1).

⁽⁵⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1005/2008 ze dne 29. září 2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, mění nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1936/2001 a (ES) č. 601/2004 a zrušují nařízení (ES) č. 1093/94 a (ES) č. 1447/1999 (Úř. věst. L 286, 29.10.2008, s. 1).

porušení procesních požadavků nebo méně podstatných prvků oprávnění nebo přenášet povinnost zajistit zákonnost oprávnění z příslušných orgánů na provozovatele. Kromě toho, pokud je oprávnění vyžadováno, skutečnost, že je toto oprávnění v souladu se zákonem, nebrání trestnímu řízení proti držiteli oprávnění, pokud tento držitel neplní všechny povinnosti z něj vyplývající, nebo jiné právní povinnosti, kterých se oprávnění netýká.

- (11) Mimo to je důležité, aby provozovatelé podnikli nezbytné kroky k dosažení souladu s právními a správními předpisy týkajícími se ochrany životního prostředí týkajícími se výkonu příslušné činnosti, včetně dodržování svých povinností stanovených v příslušných právních předpisech Unie a vnitrostátních právních předpisech, pokud jde o postupy pro změny nebo aktualizace stávajících oprávnění. To by mělo zahrnovat i povinnosti držitele oprávnění aktualizovat a obnovovat oprávnění.
- (12) Pokud jde o trestné činy a sankce vymezené v této směrnici, pojem „právnícké osoby“ by neměl zahrnovat státy nebo veřejné orgány vykonávající státní moc nebo veřejné mezinárodní organizace. Vzhledem k tomu, že tato směrnice stanoví minimální pravidla, mohou členské státy přijmout přísnější pravidla, včetně pravidel týkajících se trestní odpovědnosti veřejných orgánů.
- (13) Některé trestné činy vymezené v této směrnici zahrnují kvalitativní kritéria pro to, aby určité jednání představovalo trestný čin, a sice aby jednání způsobilo smrt nebo těžkou újmu na zdraví osoby nebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, vody či půdy nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočišných či rostlinách. Za účelem co nejúplnější ochrany životního prostředí je třeba tato kvalitativní kritéria chápat v širokém smyslu, včetně případného podstatného poškození živočichů a rostlin, stanovišť, služeb poskytovaných přírodními zdroji a ekosystémy, jakož i funkcí ekosystémů. Pojmem „ekosystém“ je třeba rozumět dynamický celek společenství rostlin, živočichů, hub a mikroorganismů a jejich neživého prostředí, tvořící dohromady funkční jednotku, který by měl zahrnovat typy stanovišť, stanoviště druhů a populace druhů. Ekosystém by měl také zahrnovat ekosystémové služby, kterými ekosystém přímo či nepřímo přispívá k lidskému blahobytu, a ekosystémové funkce, které se týkají přírodních procesů v ekosystému. Menší jednotky, jako je včelí úl, mraveniště nebo pařez, mohou být součástí ekosystému, ale pro účely této směrnice by neměly být považovány za samostatný ekosystém.
- (14) Pro účely této směrnice by měl být pojem „újma“ chápán v širokém smyslu, tj. jako jakákoli forma tělesného poškození osoby, včetně změny tělesné funkce nebo buněčné struktury, způsobení dočasné, chronické nebo smrtelné nemoci, poruchy tělesné funkce nebo jiného zhoršení tělesného zdraví, avšak s výjimkou duševního zdraví.
- (15) Uvolňování různých forem energie, jako jsou teplo, zdroje tepelné energie, hluk, včetně podvodního hluku, a jiné zdroje akustické energie, vibrace, elektromagnetická pole, elektřina nebo světlo, do životního prostředí může způsobit podstatné poškození kvality ovzduší, vody nebo půdy nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočišných či rostlinách, případně smrt nebo vážné zranění osob. Uvolňování energie do životního prostředí upravují různé nástroje práva Unie v oblasti životního prostředí, například v oblasti ochrany vod, mořského prostředí, kontroly hluku, nakládání s odpady a průmyslových emisí. Vzhledem k těmto nástrojům by protiprávní uvolňování energie do životního prostředí mělo představovat trestný čin podle této směrnice, pokud způsobuje nebo může způsobit podstatnou škodu na životním prostředí nebo lidském zdraví.
- (16) Pokud se trestné činy vymezené v této směrnici týkají jednání, jako jsou zpřístupňování nebo uvádění na trh, prodej, nabízení k prodeji nebo obchodování, mělo by být zahrnuto i jednání prováděné prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.
- (17) Tato směrnice označuje za trestný čin uvedení na trh v rozporu se zákazem nebo jiným požadavkem zaměřeným na ochranu životního prostředí výrobku, jehož používání ve velkém rozsahu vede k vypouštění, emisím nebo uvolňování určitého množství materiálů nebo látek, energie nebo ionizujícího záření do ovzduší, půdy nebo vody a způsobuje nebo může způsobit podstatnou škodu na životním prostředí nebo lidském zdraví. V této souvislosti by měl být zákaz nebo jiný požadavek zaměřený na ochranu životního prostředí stanovený v oblasti práva Unie, která má mezi svými cíli stanovenou ochranu životního prostředí nebo je na ni zaměřena, včetně zachování, ochrany a zlepšování kvality životního prostředí, ochrany lidského zdraví, obezřetného a racionálního využívání přírodních

zdrojů nebo boje proti změně klimatu, nebo na podporu opatření na mezinárodní úrovni k řešení regionálních nebo celosvětových problémů životního prostředí. Naopak, pokud je takový zákaz nebo požadavek stanoven v jiných oblastech práva Unie, které mají jiné cíle, například ochranu zdraví a bezpečnosti pracovníků, neměl by se uvedený trestný čin na takové jednání vztahovat. Pro účely této směrnice se „použitím ve velkém rozsahu“ rozumí kombinovaný účinek použití výrobku několika uživateli bez ohledu na jejich počet, pokud toto jednání způsobuje nebo může způsobit škodu na životním prostředí nebo lidském zdraví.

- (18) Nezákonný sběr, přeprava, a zpracovávání odpadů a nedostatečný dozor nad těmito činnostmi a nedostatečná následná péče o místa k odstraňování odpadů, včetně činností prováděných obchodníkem nebo zprostředkovatelem, může mít ničivé účinky na životní prostředí a lidské zdraví. Tyto účinky mohou být způsobeny protiprávním jednáním, které se týká škodlivých odpadů z farmaceutických výrobků nebo omamných látek, včetně složek, ze kterých se vyrábí omamné látky, chemikálií, odpadů obsahujících kyseliny nebo zásady nebo odpadů obsahujících toxiny, těžké kovy, oleje, tuky, elektrický a elektronický odpad, vyřazená vozidla nebo plastový odpad. Členské státy by proto měly zajistit, aby protiprávní nakládání s odpady představovalo trestný čin, pokud se takové jednání týká nebezpečných odpadů v nezanedbatelném množství nebo se týká jiných odpadů, které způsobují nebo mohou způsobit podstatnou škodu na životním prostředí nebo lidském zdraví.
- (19) Pro účely trestného činu zavedeného touto směrnicí v souvislosti s recyklací lodí spadajících do oblasti působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2013⁽⁶⁾, je třeba uvést, že v současnosti podle práva Unie se povinnosti stanovené v uvedeném nařízení vztahují pouze na vlastníky lodí vymezené v uvedeném nařízení.
- (20) Pokud jde o posouzení toho, zda je množství příslušného produktu nebo příslušné komodity spojené s odlesňováním nebo znehodnocováním lesů, jak je uvedeno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1115⁽⁷⁾, zanedbatelné, mohly by členské státy zohlednit například množství příslušného produktu nebo příslušné komodity vyjádřené v čisté hmotnosti, případně v objemu nebo v počtu jednotek, nebo zda je rozsah dané činnosti zanedbatelný z hlediska množství příslušného produktu nebo příslušné komodity. Při tomto posouzení by členské státy mohly případně zohlednit také další prvky uvedené v této směrnici pro určité trestné činy, včetně stavu ochrany dotčených druhů nebo nákladů na obnovu životního prostředí.
- (21) Trestné činy spočívající v úmyslném jednání uvedeném v této směrnici mohou mít katastrofální následky, například rozsáhlé znečištění, průmyslové havárie s vážnými dopady na životní prostředí nebo rozsáhlé lesní požáry. Pokud tyto trestné činy způsobují zničení nebo rozsáhlou a podstatnou škodu, která je buď nevratná, nebo dlouhodobá, na ekosystému značné rozlohy nebo environmentální hodnoty nebo na stanovišti v chráněné lokalitě nebo způsobují rozsáhlou a podstatnou škodu, která je buď nevratná, nebo dlouhodobá, na kvalitě ovzduší, půdy nebo vody, měly by takové trestné činy s katastrofálními následky představovat kvalifikovaný trestný čin, a proto by za ně měly být ukládány přísnější tresty než tresty použitelné v případě jiných trestných činů vymezených v této směrnici. Tyto kvalifikované trestné činy mohou zahrnovat jednání srovnatelné s „ekocidou“, která je již zahrnuta v právu některých členských států a o níž se diskutuje na mezinárodních fórech.
- (22) Pokud podle této směrnice představuje jednání trestný čin pouze, pokud se týká nezanedbatelného množství, které odpovídá překročení určité regulační prahové hodnoty, hodnoty nebo jiného povinného parametru, měly by být při posuzování toho, zda byly tato prahová hodnota, hodnota nebo jiný parametr překročeny, zohledněny nebezpečnost a toxicita, mimo jiné daného materiálu nebo látky, protože čím je daný materiál nebo látka nebezpečnější nebo toxičtější, tím dříve je dosaženo této prahové hodnoty, hodnoty nebo parametru, a v případě zvláště nebezpečných a toxických látek nebo materiálů může i velmi malé množství způsobit značnou škodu na životním prostředí nebo lidském zdraví.

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2013 ze dne 20. listopadu 2013 o recyklaci lodí a o změně nařízení (ES) č. 1013/2006 a směrnice 2009/16/ES (Úř. věst. L 330, 10.12.2013, s. 1).

⁽⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1115 ze dne 31. května 2023 o dodávání na trh Unie a vývozu z Unie některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010 (Úř. věst. L 150, 9.6.2023, s. 206).

- (23) Urychlení změny klimatu, úbytek biologické rozmanitosti a zhoršování životního prostředí spolu s hmatatelnými příklady jejich ničivých účinků vedly k tomu, že ekologická transformace byla uznána jakožto určující cíl naší doby a otázka mezigenerační spravedlnosti. Pokud jsou v této směrnici pro účely vymezení trestných činů použity pojmy vymezené v právu Unie v oblasti životního prostředí k popisu protiprávního jednání, měly by být tyto pojmy chápány ve smyslu odpovídajících definic stanovených v příslušných právních aktech Unie, na které se vztahuje tato směrnice. Tato směrnice by se měla vztahovat i na veškeré akty Unie pozměňující ustanovení či požadavky, jež jsou relevantní pro popis protiprávního jednání, které spadá do oblasti působnosti trestných činů vymezených touto směrnicí. Do návrhu těchto pozměňujících aktů Unie by bylo vhodné zahrnout odkaz na tuto směrnici. Pokud jsou však do právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí zavedeny nové druhy protiprávního jednání, na něž se trestné činy vymezené touto směrnicí dosud nevztahují, měla by být tato směrnice změněna za účelem začlenění těchto nových druhů protiprávního jednání do oblasti její působnosti.
- (24) Aniž je dotčena uvedená dynamická povaha odkazů použitých v této směrnicí, měla by Komise pravidelně zvažovat, zda je třeba v této směrnicí změnit popis jednání naplňujícího znaky skutkových podstat trestných činů podle této směrnice. Komise by rovněž měla zvážit, zda je třeba definovat jiné trestné činy, pokud je do práva Unie v oblasti životního prostředí zaveden nový druh protiprávního jednání, který dosud nespadá do oblasti působnosti této směrnice.
- (25) Tato směrnice by měla stanovit nevyčerpávající seznam prvků, které by měly příslušné orgány případně zohlednit při posuzování toho, zda bylo dosaženo kvalitativních a kvantitativních kritérií používaných k vymezení trestných činů proti životnímu prostředí. Stanovení takového seznamu by mělo usnadnit konzistentní uplatňování směrnice a účinnější boj proti trestným činům proti životnímu prostředí a zajistit právní jistotu. Tyto prvky nebo jejich uplatňování by však neměly nadměrně ztěžovat odhalování, vyšetřování či stíhání trestných činů nebo rozhodování o nich.
- (26) Pokud je protiprávní jednání stanovené v této směrnicí úmyslné a způsobí smrt osoby, měl by být pojem úmyslu vykládán v souladu s vnitrostátním právem s přihlédnutím k příslušné judikatuře Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“). Pro účely této směrnice by tedy tento úmysl mohl být chápán jako přímý úmysl způsobit smrt osoby, nebo by se mohl vztahovat i na situaci, kdy pachatel, i když nechtěl způsobit smrt osoby, byl srozuměn s možností, že jí způsobí a jednal nebo se zdržel jednání dobrovolně a v rozporu s určitou povinností, čímž způsobil smrt osoby. Stejně chápání, pokud jde o pojem úmyslu, by se mělo uplatnit v případech, kdy protiprávní jednání popsané v této směrnicí, které je úmyslné, způsobí vážnou újmu jakékoli osobě nebo zničení či rozsáhlou a podstatnou škodu, která je buď nevratná, nebo dlouhodobá, na ekosystému značné velikosti nebo environmentální hodnoty, nebo na stanovišti v chráněné lokalitě nebo způsobují rozsáhlou a podstatnou škodu, která je buď nevratná, nebo dlouhodobá ve vztahu ke kvalitě ovzduší, půdy nebo vody.
- (27) Pokud jde o trestné činy vymezené v této směrnicí, měl by být pojem „hrubá nedbalost“ vykládán v souladu s vnitrostátním právem s přihlédnutím k příslušné judikatuře Soudního dvora. Tato směrnice nevyžaduje zavedení pojmu „hrubá nedbalost“ ve vnitrostátním právu pro každý znak skutkové podstaty trestného činu, jako je držení, prodej nebo nabízení k prodeji, uvádění na trh a podobné znaky. V takových případech je možné, aby členské státy rozhodly, že se pojem „hrubá nedbalost“ týká určitých znaků skutkové podstaty trestného činu, jako jsou status ochrany, „zanedbatelné množství“ nebo „pravděpodobnost“, že jednání způsobí podstatnou škodu.
- (28) V rámci trestního řízení včetně řízení před soudem by měla být náležitě zohledněna účast organizovaných zločineckých skupin působících způsobem, který má negativní dopad na životní prostředí. Trestní řízení pro trestnou činnost proti životnímu prostředí by se mělo zabývat korupcí, praním peněz, počítačovou trestnou činností a podvody týkajícími se dokladů a, v souvislosti s podnikatelskou činností, úmyslem pachatele maximalizovat zisk nebo ušetřit výdaje. Tyto formy trestné činnosti jsou často propojeny s formami závažné trestné činnosti proti životnímu prostředí, a proto by se s nimi nemělo zacházet izolovaně. Jsou také náchylné zejména k tomu, aby způsobovaly podstatnou škodu na životním prostředí a lidském zdraví, včetně ničivých dopadů na přírodu a místní komunity. Dále je obzvláště znepokojivé, že některé trestné činy proti životnímu prostředí jsou páčány za tolerance či s aktivní podporou příslušných správních orgánů nebo úředníků při výkonu svých veřejných funkcí. V některých případech může jít i o formu korupce. Příkladem takového chování je přehlížení porušování právních předpisů na

ochranu životního prostředí či zamlčování tohoto porušování po inspekcích, záměrné opomíjení inspekcí nebo kontrol, například pokud jde o to, zda držitel povolení dodržuje podmínky daného povolení, podporování usnesení nebo hlasování ve prospěch protiprávního udělení oprávnění nebo vydávání falešných či nepravdivých hlášení.

- (29) Návod a pomoc k trestným činům by rovněž měly být trestné. Pokus o spáchání trestného činu, který způsobí nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osoby nebo podstatnou škodu na životním prostředí nebo je jinak považován za zvláště škodlivý, by měl být rovněž trestným činem, je-li spáchán úmyslně. Pojem „pokus“ se vykládá v souladu s vnitrostátním právem. Pokud jde o trestný čin vymezený v této směrnici v souvislosti s realizací projektu bez povolení k výstavbě, tato směrnice neuvádí tento trestný čin mezi trestnými činy, v jejichž případě by měl být pokus trestný, neboť realizací projektu je třeba rozumět již zahájení realizace takového projektu, například práce na přípravě půdy pro výstavbu nebo jiné práce ovlivňující životní prostředí.
- (30) Sankce za trestné činy vymezené v této směrnici by měly být účinné, odrazující a přiměřené. Za tímto účelem by měly být pro fyzické osoby stanoveny minimální horní hranice trestu odnětí svobody. Tresty odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby, které tato směrnice stanoví za trestné činy spáchané fyzickými osobami, by měly být ukládány alespoň u nejzávažnějších forem této trestné činnosti. Trestní právo všech členských států obsahuje ustanovení o zabití člověka, ať již úmyslném, či z hrubé nedbalosti. Členské státy by měly mít možnost použít tato obecná ustanovení, včetně ustanovení o přitěžujících okolnostech, při provádění ustanovení této směrnice týkajících se trestných činů, které způsobí smrt osobě, ať již byly spáchaný úmyslně, nebo z hrubé nedbalosti.
- (31) Doplnkové sankce nebo opatření jsou často považovány za účinnější než finanční sankce, zejména v případě právnických osob. V příslušných řízeních *by proto* mělo být možné uložit doplnkové sankce nebo opatření. Tyto sankce nebo opatření by mohly zahrnovat povinnost obnovit stav životního prostředí, vyloučení z přístupu k veřejnému financování včetně veřejných zakázek, grantů a koncesí a odejmutí povolení a oprávnění. Tím není dotčena diskreční pravomoc soudců nebo soudů v trestním řízení ukládat v jednotlivých případech jiné přiměřené doplnkové sankce.
- (32) Aniž jsou dotčeny požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES⁽⁸⁾, mohou doplnkové sankce nebo opatření zahrnovat požadavek na obnovu životního prostředí, pokud je škoda vratná, a požadavek na náhradu škody, pokud je škoda nevratná nebo pokud pachatel není schopen tuto obnovu provést.
- (33) V rozsahu, v jakém lze jednání představující trestný čin proti životnímu prostředí vymezený touto směrnicí přičítat právnickým osobám, by tyto právnické osoby měly být shledány odpovědnými za takový trestný čin. Za účelem dosažení cílů této směrnice by členské státy, jejichž právo stanoví trestní odpovědnost právnických osob, měly zajistit, aby jejich právo stanovilo účinné, odrazující a přiměřené druhy a výše trestních sankcí, jak je stanoveno v této směrnici. Za účelem dosažení cílů této směrnice by členské státy, jejichž vnitrostátní právní předpisy nestanoví trestní odpovědnost právnických osob, měly zajistit, aby právní předpisy stanovily účinné, odrazující a přiměřené druhy a úroveň jiných sankcí stanovené v této směrnici. Maximální výše pokut, které tato směrnice stanoví za trestné činy v ní uvedené, by měly být ukládány přinejmenším v případě nejzávažnějších forem těchto trestných činů. K zajištění účinnosti, odrazujícího účinku a přiměřenosti uložené sankce by měla být zohledněna závažnost jednání, jakož i individuální a finanční situace dotčených právnických osob a další okolnosti týkající se těchto právnických osob. Při stanovení maximální výše pokut by členské státy měly mít možnost buď použít procentní podíl z celkového celosvětového obrátu dotčené právnické osoby, nebo stanovit pevné částky. Při provádění této směrnice ve vnitrostátním právu by členské státy měly rozhodnout, které z těchto dvou možností použijí.

⁽⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí (Úř. věst. L 143, 30.4.2004, s. 56).

- (34) Pokud si členské státy pro stanovení pokut, jež mají být uloženy právníkům osobám, zvolí kritérium celkového celosvětového obratu dotčené právnické osoby, měly by rozhodnout, zda se bude celkový celosvětový obrat počítat za hospodářský rok předcházející roku, v jehož průběhu byl daný trestný čin spáchán, nebo za hospodářský rok předcházející roku, v němž došlo k rozhodnutí o uložení pokuty. Také by měly zvážit stanovení pravidel pro případy, kdy výši pokuty nelze určit na základě celkového celosvětového obratu dotčené právnické osoby za hospodářský rok předcházející roku, v jehož průběhu byl daný trestný čin spáchán, ani za hospodářský rok předcházející roku, v němž došlo k rozhodnutí o uložení pokuty. V těchto případech by měly mít členské státy možnost zohlednit jiná kritéria, jako je například celkový celosvětový obrat v jiném hospodářském roce. Jestliže tato pravidla zahrnují stanovení pokuty v pevně daných částkách, pak by nemělo být nutné, aby tyto maximální výše těchto částek dosahovaly výše stanovené v této směrnici jakožto minimální požadavek pro maximální výši pokut stanovených v pevných částkách.
- (35) Pokud si členské státy zvolí maximální výši pokut stanovenou v pevných částkách, měly by být tyto výše stanoveny ve vnitrostátních právních předpisech. Maximální výše těchto pokut by se měly vztahovat na nejzávažnější formy trestných činů vymezených v této směrnici, spáchaných finančně silnými právníky osobami. Členské státy by měly mít možnost rozhodnout o metodě výpočtu maximální výše těchto pokut včetně konkrétních podmínek pro jejich uložení. Členské státy se vyzývají, aby v souladu s postupy stanovenými ve vnitrostátních právních předpisech pravidelně přezkoumávaly výše pokut stanovené v pevných částkách s ohledem na míru inflace a jiné výkyvy peněžní hodnoty. Členské státy, jejichž měnou není euro, by měly stanovit maximální výše pokut ve své měně, jež odpovídají výším stanoveným v této směrnici v eurech ke dni vstupu této směrnice v platnost. Tyto členské státy se vyzývají, aby výše pokut pravidelně přezkoumávaly rovněž s ohledem na vývoj směnného kurzu.
- (36) Stanovením maximální výše pokut není dotčena diskreční pravomoc soudců nebo soudů v trestním řízení ukládat v jednotlivých případech přiměřené sankce. Jelikož tato směrnice nestanoví minimální výši pokut, soudci nebo soudy by v každém případě měli ukládat přiměřené sankce, přičemž by měli zohlednit individuální a finanční situaci dotčených právníků osob a další okolnosti, týkající se těchto právníků osob, jakož i závažnost daného jednání.
- (37) Členské státy by měly zajistit, aby trestní nebo jiné sankce nebo opatření vztahující se na právnické osoby, které byly shledány odpovědnými za kvalifikované trestné činy vymezené v této směrnici, byly přísnější než sankce nebo opatření uplatňované v případě jiných trestných činů vymezených v této směrnici. Za tímto účelem by členské státy měly v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy stanovit vyšší úroveň trestních a jiných pokut, než je maximální výše pokut stanovená v této směrnici, nebo stanovit přísnější sankce nebo opatření jinak, včetně trestních sankcí nebo jiných sankcí či opatření nebo jejich kombinace.
- (38) Skutečnost, že právnické osoby jsou shledány odpovědnými podle této směrnice, by neměla bránit zahájení trestního řízení proti fyzickým osobám, které jsou pachatelé, návodci nebo pomocníci v souvislosti s trestnými činy vymezenými v této směrnici. Jsou-li splněny podmínky trestní odpovědnosti, měly by být tyto fyzické osoby chápány tak, že zahrnují i členy řídicích a dozorčích orgánů společnosti.
- (39) Je nezbytné, aby členské státy zvážily zavedení sankcí nebo opatření, která jsou alternativou k trestu odnětí svobody, s cílem přispět k obnově životního prostředí.
- (40) Výše ukládaných sankcí by měla být dále sblížena a účinnost jejich úrovně by měla být posílena zavedením společných přitěžujících okolností, které odrážejí závažnost spáchaného trestného činu. Pojem „přitěžující okolnosti“ by měl být chápán buď jako skutečnosti, jež soudci umožňují uložit přísnější tresty za tentýž trestný čin, než se obvykle ukládá bez těchto skutečností, či jako možnost kumulovat v rámci řízení sankce za několik trestných činů s cílem zvýšit úroveň sankce. Pokud vnitrostátní právní předpisy již stanoví, že dotčené trestné činy mají být trestné jako samostatné trestné činy, za které lze uložit přísnější sankce, nejsou členské státy povinny stanovit konkrétní přitěžující okolnosti.
- (41) Členské státy by měly zajistit, aby alespoň jedna z přitěžujících a polehčujících okolností stanovených v této směrnici byla stanovena jako možná přitěžující nebo polehčující okolnost v souladu s použitelnými pravidly jejich právního systému. V každém případě by mělo zůstat na uvážení soudce nebo soudu, zda s ohledem na konkrétní okolnosti každého jednotlivého případu trest zprísni nebo zmírní.

- (42) Touto směrnicí nejsou dotčena obecná pravidla a zásady vnitrostátního trestního práva týkající se ukládání nebo výkonu trestů podle konkrétních okolností v každém jednotlivém případě. Členské státy by měly mít možnost stanovit nejhodnější druhy doplňkových sankcí nebo opatření. Zejména v případech, kdy vnitrostátní právní předpisy stanoví možnost uložit povinnost uvést životní prostředí do původního stavu ve stanovené lhůtě, pokud se jedná o vratnou škodu, nevyžaduje tato směrnice, aby soudce nebo soud byl rovněž odpovědný za kontrolu dodržování této povinnosti. Podobně, pokud lze podle vnitrostátního práva uložit jako sankci odejmutí povolení a oprávnění k výkonu činností, které vedly ke spáchání daného trestného činu, měly by členské státy zajistit, aby tuto sankci mohly uložit sami soudci nebo soudy v rámci svých vlastních řízení nebo aby byl informován jiný příslušný orgán a aby tento mohl jednat v souladu s vnitrostátními procesními pravidly daného členského státu.
- (43) Touto směrnicí by neměla být dotčena občanskoprávní odpovědnost podle vnitrostátního práva ani povinnost nahradit v souladu s právem Unie nebo vnitrostátním právem újmu nebo škodu způsobenou v důsledku daného trestného činu vymezeného v této směrnici.
- (44) Zveřejnění osobních údajů odsouzených osob obsažených v soudních rozhodnutích by mělo být možné pouze v řádně odůvodněných výjimečných případech po posouzení každého jednotlivého případu, přičemž se zváží veřejný zájem ve srovnání s právem na respektování soukromého života a s ochranou osobních údajů odsouzené osoby podle článků 7 a 8 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). Zveřejnění těchto osobních údajů by proto mělo být možné pouze v případech závažných trestných činů a v případech, kdy je zapotřebí silného odrazujícího účinku. Posouzení každého jednotlivého případu by mohlo zohlednit takové prvky, jako je závažnost škody na životním prostředí, újma, kterou utrpěly fyzické osoby, nebo obojí, zda byl trestný čin spáchán opakovaně ve stejném odvětví životního prostředí a zda byl trestný čin spáchán velkou společností působící v několika členských státech nebo v její prospěch nebo významným účastníkem trhu v environmentálním odvětví. Veškeré zpracování osobních údajů v souvislosti s touto směrnicí by mělo být v souladu s příslušnými unijními a vnitrostátními právními předpisy o ochraně údajů, zejména s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679⁽⁹⁾ a směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680⁽¹⁰⁾. Tyto právní předpisy o ochraně údajů zahrnují povinnost členských států poskytnout vhodné záruky práv a svobod subjektů údajů při zveřejňování celého soudního rozhodnutí nebo jeho části, které se týká spáchaného trestného činu, a uložených sankcí nebo opatření. Kromě toho by zveřejnění rozhodnutí o uložení sankcí či opatření právnícké osobě mělo být prováděno, aniž jsou dotčena vnitrostátní pravidla upravující anonymizaci soudních rozhodnutí nebo dobu zveřejnění.
- (45) Povinnost stanovit trestní sankce podle této směrnice, by neměla členské státy zprostit povinnosti stanovit ve vnitrostátním právu správní sankce a jiná opatření za porušení právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí.
- (46) Členské státy by měly jasně vymežit rozsah prosazování správního a trestního práva s ohledem na delikty týkající se životního prostředí vymezené jejich vnitrostátním právem. Při uplatňování vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí tato směrnice, by členské státy měly zajistit, aby se ukládání trestních a správních sankcí řídilo zásadami Listiny, včetně zákazu řízení, která nerespektují zásadu *ne bis in idem*.
- (47) Kromě toho by soudní a správní orgány v členských státech měly mít k dispozici řadu trestních nebo jiných sankcí a dalších opatření, včetně preventivních opatření, k řešení různých druhů trestné činnosti odpovídajícím, časově adekvátním, proporcionálním a účinným způsobem.

⁽⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 89).

- (48) Jsou-li trestné činy trvající povahy, měly by být co nejdříve ukončeny. Členské státy se vybízejí, aby příslušným orgánům umožnily nařídit okamžité ukončení protiprávního jednání nebo tomuto jednání zabránit.
- (49) Pokud pachatelé dosáhli finančních zisků, měly by být tyto zisky zkonfiskovány. Členské státy by měly přijmout opatření, která umožní vhodnou správu zmrazených a zkonfiskovaných výnosů z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti v souladu s jejich povahou. Je důležité, aby členské státy zvážily přijetí opatření, která umožní, aby byl zkonfiskovaný majetek pokud možno použit k financování obnovy životního prostředí nebo k nápravě jakékoli způsobené škody nebo k poskytnutí náhrady škod na životním prostředí v souladu s vnitrostátním právem.
- (50) Členské státy by měly stanovit pravidla týkající se promlčecích dob nezbytných k účinnému boji proti trestným činům proti životnímu prostředí, aniž jsou dotčena vnitrostátní pravidla, která nestanoví promlčecí doby pro vyšetřování, stíhání a prosazování práva. Obecně platí, že promlčecí doba běží od okamžiku, kdy byl trestný čin spáchán. Jelikož však tato směrnice stanoví minimální pravidla, mohou členské státy stanovit počátek promlčecí doby od pozdějšího okamžiku, konkrétně od okamžiku, kdy byl trestný čin odhalen, pokud bude tento okamžik odhalen v souladu s vnitrostátním právem jasně stanoven. Členské státy mohou podle této směrnice stanovit kratší promlčecí doby, než jsou promlčecí doby stanovené v této směrnici, za předpokladu, že v jejich právních rádech je možné tyto promlčecí doby v případě některých činů, které lze určit v souladu s vnitrostátním právem, přerušit nebo pozastavit.
- (51) Zejména s ohledem na mobilitu pachatelů, na přeshraniční povahu trestných činů vymezených v této směrnici a na možnost provádění přeshraničního vyšetřování by členské státy měly v zájmu účinného boje proti tomuto jednání stanovit svou soudní příslušnost. Pokud by ve věci soudní příslušnosti mohly vzniknout spory, měly by členské státy rovněž spolupracovat s Eurojustem, zejména na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727⁽¹⁾. Členský stát by měl stanovit svou soudní příslušnost pro trestné činy spáchané na palubě lodi plující pod vlajkou členského státu nebo na palubě letadla registrovaného v dotčeném členském státě při zohlednění souvisejících norem podle relevantních mezinárodních úmluv. Tato směrnice by neměla členským státům ukládat povinnost nově stanovit tuto příslušnost pro trestné činy, které vzhledem ke své povaze nemohou být spáchané na palubě lodi či letadla.
- (52) Členské státy by měly stanovit svou soudní příslušnost pro trestné činy vymezené v této směrnici, pokud ke škodě, která je jednou ze součástí skutkové podstaty daného trestného činu, došlo na jejich území. V souladu s vnitrostátním právem a v souladu se zásadou teritoriality má členský stát možnost stanovit svou soudní příslušnost pro trestné činy spáchané na jeho území jako celku, nebo na jeho části.
- (53) Za účelem zajištění úspěšného prosazování trestního práva v oblasti životního prostředí by členské státy měly pro vyšetřování trestných činů proti životnímu prostředí zpřístupnit příslušným orgánům efektivní vyšetřovací nástroje, jako jsou ty, které jejich vnitrostátní právní předpisy využívají pro boj proti organizované trestné činnosti nebo jiné závažné trestné činnosti, a to tehdy a v takovém rozsahu, v jakém je použití těchto nástrojů vhodné a přiměřené povaze a závažnosti trestných činů stanovených ve vnitrostátním právu. Mezi tyto nástroje mohou patřit odposlech, tajné sledování včetně elektronického sledování, sledování zásilek, monitorování bankovních účtů a jiné nástroje finančního vyšetřování. Tyto nástroje by měly být používány v souladu se zásadou proporcionality a při plném respektování Listiny. Je naprosto nezbytné, aby bylo respektováno právo na ochranu osobních údajů.
- (54) Trestné činy proti životnímu prostředí poškozují přírodu a společnost. Osoby oznamující porušení právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí vykonávají službu veřejného zájmu a hrají klíčovou úlohu při odhalování a prevenci těchto porušení, a chrání tak životní prostředí a blaho společnosti. O ohrožení nebo poškození veřejného zájmu a životního prostředí se často jako první dozvědí osoby, které jsou s příslušnou organizací v kontaktu v rámci svých pracovních činností. Osoby, které nesrovnalosti oznámí, se označují jako „oznamovatelé“. Potenciální

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 138).

oznamovatele však často od oznámení jejich obav nebo podezření odradí strach z odvetných opatření. Tyto oznamující osoby požívají vyvážené a účinné ochrany stanovené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937⁽¹²⁾, jež se vztahuje i na směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES a 2009/123/ES⁽¹³⁾. Po nahrazení směrnice 2008/99/ES a směrnice 2009/123/ES touto směrnicí by osoby, které oznamují porušení právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, měly na základě této směrnice i nadále požívat této ochrany ze strany členských států, které jsou touto směrnicí vázány.

- (55) Cennými informacemi týkajícími se potenciálních trestných činů proti životnímu prostředí mohou disponovat i jiné osoby než ty, které oznamují porušení práva Unie podle směrnice (EU) 2019/1937. Může jít o členy dotčené komunity nebo obecně o členy společnosti obecně, kteří se aktivně podílejí na ochraně životního prostředí. Osobám, které oznamují trestné činy proti životnímu prostředí, jakož i osobám, které spolupracují při stíhání těchto trestných činů, by měla být v souvislosti s trestním řízením poskytnuta nezbytná podpora a pomoc, aby kvůli své spolupráci nebyly znevýhodněny, ale naopak mohly těžit z podpory a pomoci. Tyto osoby by měly mít k dispozici nezbytná opatření pro podporu a pomoc v souladu se svými procesními právy stanovenými ve vnitrostátním právu, jež by měla zahrnovat alespoň veškerou podporu a pomoc, které jsou k dispozici osobám, jež mají odpovídající procesní práva v trestních řízeních týkajících se jiných trestných činů. Tyto osoby by rovněž měly být v souladu se svými procesními právy stanovenými ve vnitrostátním právu chráněny před pronásledováním z důvodu oznámení trestných činů proti životnímu prostředí nebo spolupráce v trestním řízení. Obsah nezbytných opatření pro podporu a pomoc tato směrnice nevymezuje a měly by jej určit členské státy. Od členských států není vyžadováno, aby podporu a pomoc poskytovaly osobám, které jsou v dotčeném trestním řízení podezřelé nebo obviněné.
- (56) Pokud tuto možnost vnitrostátní právní předpisy dosud nestanoví, měly by členské státy posoudit, zda není třeba umožnit osobám oznamovat trestné činy proti životnímu prostředí anonymně.
- (57) Vzhledem k tomu, že životní prostředí nemůže samo vystupovat jako oběť v trestním řízení, měly by mít osoby z řad dotčené veřejnosti pro účely účinného prosazování práva možnost jednat jménem životního prostředí jakožto veřejného statku v souladu s vnitrostátními právními předpisy a s výhradou příslušných procesních pravidel.
- (58) Tato směrnice nevyžaduje, aby členské státy pro osoby z řad dotčené veřejnosti zavedly nová procesní práva. Pokud však taková procesní práva pro osoby z řad dotčené veřejnosti v členském státě již existují pro rovnocenné situace týkající se jiných trestných činů, než jsou trestné činy stanovené podle této směrnice, například právo účastnit se řízení jako osoba uplatňující občanskoprávní nároky, měla by být tato procesní práva přiznána i osobám z řad dotčené veřejnosti v řízeních týkajících se trestných činů proti životnímu prostředí vymezených v této směrnici. Právy osob z řad dotčené veřejnosti nejsou dotčena práva obětí stanovená ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU⁽¹⁴⁾. Mezi výrazy „osoby z řad dotčené veřejnosti“ a „oběti“ by se mělo rozlišovat a od členských států by se nemělo vyžadovat, aby osobám z řad dotčené veřejnosti přiznávaly práva obětí. Tato směrnice nevyžaduje, aby členské státy přiznaly osobám z řad dotčené veřejnosti procesní práva v trestním řízení, která přiznávají jiným kategoriím osob, než jsou osoby z řad dotčené veřejnosti.
- (59) Členské státy by měly přijmout vhodná opatření, například informační a osvětové kampaně zacílené na příslušné zúčastněné strany z veřejného i soukromého sektoru a výzkumné a vzdělávací programy zaměřené na celkové snížení trestné činnosti proti životnímu prostředí, jakož i rizika trestných činů proti životnímu prostředí. Ve vhodných případech by měly členské státy s těmito zúčastněnými stranami spolupracovat. V této souvislosti by opatření, jejichž cílem je zlepšit předcházení trestných činů proti životnímu prostředí, mohla zahrnovat podporu programů dodržování předpisů a náležitě péče, vybízení hospodářských subjektů k angažování osob pověřených zajištěním dodržování právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, kteří by dodržování právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí pomáhali zajišťovat, a prosazování transparentnosti s cílem posílit dodržování trestního práva v oblasti životního prostředí. Doplňkové sankce uložené právními osobám podle této směrnice by

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17).

⁽¹³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/123/ES ze dne 21. října 2009, kterou se mění směrnice 2005/35/ES o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání (Úř. věst. L 280, 27.10.2009, s. 52).

⁽¹⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57).

dále mohly zahrnovat povinnost společností zavést programy náležité péče s cílem zlepšit dodržování norem v oblasti životního prostředí, což zároveň přispěje k předcházení dalším trestným činům proti životnímu prostředí. Kromě toho by členské státy mohly zvážit zřízení fondu na podporu preventivních opatření v souvislosti s trestnými činy proti životnímu prostředí a jejich ničivým následkům.

- (60) Nedostatek zdrojů a donucovacích pravomocí vnitrostátních orgánů, které odhalují, vyšetřují a stíhají trestné činy proti životnímu prostředí nebo o nich rozhodují, představuje překážky pro účinné předcházení a postihování trestných činů proti životnímu prostředí. Nedostatek zdrojů může zejména zabránit orgánům v tom, aby podnikly jakékoli kroky, nebo omezit jejich donucovací opatření a umožnit pachatelům, aby se vyhnuli odpovědnosti nebo aby byli odsouzeni způsobem, který neodpovídá závažnosti trestného činu. V oblasti zdrojů a donucovacích pravomocí by proto měla být stanovena minimální kritéria.
- (61) Účinné fungování řetězce prosazování práva závisí na řadě odborných dovedností. Vzhledem k tomu, že složitost problémů, které představují trestné činy proti životnímu prostředí, a technická povaha těchto trestných činů vyžadují multidisciplinární přístup, je nezbytná vysoká úroveň právních znalostí a technických odborných znalostí, finanční podpora, jakož i vysoká úroveň odborné přípravy a specializace v rámci všech příslušných orgánů. Členské státy by měly poskytovat odbornou přípravu odpovídající funkcím osob pověřených odhalováním, vyšetřováním nebo stíháním trestné činnosti proti životnímu prostředí nebo rozhodováním o ní. Členské státy by měly případně s ohledem na své ústavní tradice a strukturu svých právních systémů, jakož i na další okolnosti, mimo jiné svoji rozlohu, posoudit, zda je nutné, aby se orgány, jež se trestnými činy proti životnímu prostředí zabývají, v souladu s vnitrostátním právem ve větší míře specializovaly. Pokud je rozloha dotčeného členského státu malá a počet jeho příslušných orgánů omezený, lze usoudit, že vzhledem k omezenému počtu příslušných orgánů není jejich specializace možná nebo vhodná. Aby se maximalizovala profesionalita a účinnost řetězce prosazování práva, měly by členské státy především také zvážit přidělení specializovaných vyšetřovacích jednotek, státních zástupců a soudců k řešení trestních případů týkajících se životního prostředí. Obecné trestní soudy by mohly zřídit specializované senáty soudců. Všem příslušným donucovacím orgánům by měly být zpřístupněny technické odborné znalosti.
- (62) Za účelem zajištění účinného, integrovaného a soudržného systému prosazování práva, který zahrnuje správní, občanskoprávní a trestněprávní opatření, by členské státy měly organizovat vnitřní spolupráci a komunikaci mezi všemi svými příslušnými orgány zapojenými do vymáhání správního a trestního práva, včetně všech orgánů plnících preventivní, trestní a nápravné úkoly.
- (63) V souladu s použitelnými pravidly by měly členské státy mezi sebou navzájem spolupracovat rovněž prostřednictvím agentur Unie, zejména Eurojustu a Europolu, jakož i s institucemi Unie, včetně Úřadu evropského veřejného žalobce a Evropského úřadu pro boj proti podvodům, v jejich příslušných oblastech působnosti. Aniž jsou dotčena pravidla pro přeshraniční spolupráci a vzájemnou právní pomoc v trestních věcech, měla by být tato spolupráce poskytována s cílem zajistit účinný postup proti trestným činům vymezeným v této směrnici, a měla by zahrnovat technickou a operativní pomoc poskytovanou případně agenturou Eurojust příslušným vnitrostátním orgánům, pokud ji potřebují ke koordinaci svých vyšetřování. Komise by případně mohla poskytnout svou asistenci. Ta by neměla zahrnovat účast Komise na vyšetřování nebo stíhání jednotlivých trestních případů vedených příslušnými vnitrostátními orgány a neměla by být chápána tak, že zahrnuje finanční podporu nebo jakýkoli jiný rozpočtový závazek Komise.
- (64) Členské státy by měly zajistit, aby si příslušné vnitrostátní orgány vyměňovaly informace o osobách odsouzených za trestné činy vymezené v této směrnici v souladu s rámcovým rozhodnutím Rady 2009/315/SVV⁽¹⁵⁾.
- (65) Za účelem zajištění soudržného přístupu k boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí by členské státy měly přijmout, zveřejnit, provádět a pravidelně přezkoumávat vnitrostátní strategii boje proti trestným činům proti životnímu prostředí stanovující cíle, priority a odpovídající potřebná opatření a zdroje. Vnitrostátní strategie by se měla zejména zaměřit na cíle a priority vnitrostátní politiky v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí, metody koordinace a spolupráce mezi příslušnými orgány, postupy a mechanismy pravidelného sledování a hodnocení dosažených výsledků a pomoc evropských sítí zabývajících se záležitostmi přímo souvisejícími s bojem proti trestným činům proti životnímu prostředí a souvisejícím porušováním právních předpisů. Členské státy by

⁽¹⁵⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV ze dne 26. února 2009 o organizaci a obsahu výměny informací z rejstříku trestů mezi členskými státy (Úř. věst. L 93, 7.4.2009, s. 23).

měly mít možnost rozhodnout o vhodném formátu této strategie a zohlednit své ústavní tradice, pokud jde o oddělení pravomocí a příslušnosti, přičemž tato strategie může být buď odvětvová, nebo součástí širšího strategického dokumentu. Bez ohledu na to, zda členské státy stanoví přijetí jedné nebo více strategií, celkový obsah těchto strategií by se měl vztahovat na území celého členského státu.

- (66) Pro účinné řešení trestných činů proti životnímu prostředí vymezených v této směrnici je nezbytné, aby příslušné orgány v členských státech shromažďovaly přesné, konzistentní a srovnatelné statistické údaje o těchto trestných činech. Členské státy by proto měly zajistit zavedení vhodného systému pro záznam, vypracovávání a předávání stávajících statistických údajů o trestných činech vymezených v této směrnici. Tyto statistické údaje by členské státy měly využívat ke strategickému a operativnímu plánování činností v oblasti prosazování práva, k analýze rozsahu a vývoje trestní činnosti proti životnímu prostředí, jakož i k poskytování informací občanům. Členské státy by měly Komisi předávat příslušné statistické údaje o řízeních týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí, získané z údajů, které již existují na centralizované nebo decentralizované úrovni v rámci daného členského státu. Komise by měla ve zprávě pravidelně posuzovat a zveřejňovat výsledky na základě statistických údajů předaných členskými státy.
- (67) Statistické údaje předané podle této směrnice o trestných činech proti životnímu prostředí by měly být mezi členskými státy srovnatelné a měly by být získávány na základě společných minimálních norem. Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení této směrnice by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci ke stanovení standardního formátu pro předávání statistických údajů. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011⁽¹⁶⁾.
- (68) Standardní formát pro to, jak Komisi v souladu s touto směrnicí předávat statistické údaje o druzích a výši sankcí, včetně informací o kategoriích souvisejících trestných činů, by měl být přijat postupem projednávání ve výboru stanoveným v této směrnici.
- (69) V souladu s články 1 a 2 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irsku s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a Smlouvě o fungování EU, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se Irsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.
- (70) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a Smlouvě o fungování EU, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.
- (71) Cílem této směrnice je změnit a rozšířit ustanovení směrnice 2008/99/ES. Vzhledem k tomu, že změn, které je třeba provést, je značný počet a jsou podstatné, měla by být směrnice 2008/99/ES v zájmu přehlednosti nahrazena v plném rozsahu ve vztahu k členským státům, které jsou vázány touto směrnicí.
- (72) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES⁽¹⁷⁾ byla doplněna směrnicí 2009/123/ES s ustanoveními o trestných činech a sankcích za vypouštění znečišťujících látek z lodí. Tyto trestné činy a sankce by měly spadat do oblasti působnosti této směrnice. V případě členských států vázaných touto směrnicí by proto měla být směrnice 2009/123/ES nahrazena. Nahrazením by neměla být dotčena povinnost těchto členských států, pokud jde o lhůtu pro provedení uvedené směrnice ve vnitrostátním právu. Obdobně, pro členské státy, jež jsou touto směrnicí vázány, by se odkazy na ta ustanovení směrnice 2005/35/ES, která byla doplněna či nahrazena směrnicí 2009/123/ES, měly považovat za odkazy na tuto směrnici. Členské státy, jež touto směrnicí vázány nejsou, jsou i nadále vázány směrnicí 2005/35/ES ve znění směrnice 2009/123/ES.

⁽¹⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES ze dne 7. září 2005 o znečištění z lodí a o zavedení sankcí, včetně trestních sankcí, za protiprávní jednání v oblasti znečišťování (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 11).

- (73) Jelikož cílů této směrnice, totiž zajištění společných definic trestných činů proti životnímu prostředí a dostupnosti účinných, odrazujících a přiměřených trestních sankcí za závažné trestné činy, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, mimo jiné z důvodu přeshraniční povahy škod, které mohou na životním prostředí protiprávním jednáním vzniknout, a z důvodu rozsahu a účinků potřebné reakce, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.
- (74) Povinnostmi vyplývajícími z této směrnice nejsou dotčeny právní předpisy Unie o procesních právech v trestním řízení a členské státy by měly zajistit, aby byla procesní práva podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení plně respektována.
- (75) Tato směrnice respektuje základní práva a zásady uznané zejména Listinou, včetně ochrany osobních údajů, svobody projevu a informací, svobody podnikání, práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, presumpce nevinny a práva na obhajobu, zásad zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a sankcí a práva nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin. Tato směrnice má zajistit plné respektování těchto práv a zásad a měla by být prováděna v souladu s nimi,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí za účelem účinnější ochrany životního prostředí a opatření k předcházení trestné činnosti v oblasti životního prostředí a boji proti ní, a k účinnému prosazování právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí.

Článek 2

Definice

1. Pojmy použité v této směrnici pro účely popisu jednání uvedeného v čl. 3 odst. 2 se v příslušných případech vykládají v souladu s definicemi stanovenými v právních předpisech Unie uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a).
2. Pro účely této směrnice se rozumí:
  - a) „právní osobou“ jakýkoli právní subjekt, jemuž takový status náleží podle použitelného vnitrostátního práva, kromě států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací;
  - b) „stanovištěm v chráněné lokalitě“ jakékoli stanoviště druhů, pro které je určitá oblast označena jako zvláště chráněná oblast v souladu s čl. 4 odst. 1 nebo 2 směrnice 2009/147/ES, či jakékoli přírodní stanoviště nebo stanoviště druhů, pro které je určitá lokalita označena jako zvláštní oblast ochrany v souladu s čl. 4 odst. 4 směrnice 92/43/EHS nebo pro které je lokalita uvedena na seznamu lokalit významných pro Společenství v souladu s čl. 4 odst. 2 směrnice 92/43/EHS;
  - c) „ekosystémem“ dynamický celek společenství rostlin, živočichů, hub a mikroorganismů a jejich neživého prostředí, tvořící dohromady funkční jednotku, který zahrnuje typy stanovišť, stanoviště druhů a populace druhů.

Článek 3

Trestné činy

1. Členské státy zajistí, aby jednání uvedené v odstavcích 2 a 3 tohoto článku, pokud je úmyslné, a jednání uvedené v odstavci 4 tohoto článku, je-li spácháno přinejmenším z hrubé nedbalosti, představovaly trestný čin, jsou-li protiprávní.

Pro účely této směrnice je jednání protiprávní, pokud je v rozporu s:

- a) právním předpisem Unie, který přispívá k plnění jednoho z cílů politiky Unie v oblasti životního prostředí, jak jsou stanoveny v čl. 191 odst. 1 Smlouvy o fungování EU; nebo
- b) právním nebo správním předpisem členského státu nebo rozhodnutím příslušného orgánu členského státu, které uvádějí v účinnost právní předpis Unie uvedený v písmenu a).

Takové jednání je protiprávním i v případě, že k němu bylo uděleno oprávnění příslušného orgánu členského státu, pokud toto oprávnění bylo získáno na základě podvodného nebo korupčního jednání, vydírání či nátlaku nebo pokud takové oprávnění zjevně porušuje příslušné hmotněprávní požadavky.

2. Členské státy zajistí, aby následující jednání představovala trestný čin, pokud jsou protiprávní a byla spáchána úmyslně:

- a) vypouštění, emise nebo uvolňování materiálů nebo látek, energie nebo ionizujícího záření do ovzduší, půdy nebo vody, které způsobují nebo mohou způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách;
- b) uvádění na trh výrobku v rozporu se zákazem nebo jiným požadavkem zaměřeným na ochranu životního prostředí, kdy použití výrobku ve větším měřítku, čímž se rozumí použití výrobku více uživateli bez ohledu na jejich počet, vede k vypouštění, emisím nebo uvolňování materiálů nebo látek, energie nebo ionizujícího záření do ovzduší, půdy nebo vody, a které způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách;
- c) výroba, uvádění nebo dodávání na trh, vývoz nebo používání látek samotných, obsažených ve směsích nebo v předmětech, včetně jejich začlenění do předmětů, pokud toto jednání způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách a:

i) je omezeno podle hlavy VIII a přílohy XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006⁽¹⁸⁾;

ii) je zakázáno podle hlavy VII nařízení (ES) č. 1907/2006;

iii) nesplňuje požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009⁽¹⁹⁾;

iv) nesplňuje požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012⁽²⁰⁾;

v) nesplňuje požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008⁽²¹⁾; nebo

⁽¹⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1).

⁽²⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání (Úř. věst. L 167, 27.6.2012, s. 1).

⁽²¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1).

- vi) je zakázáno podle přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021 ⁽²²⁾;
- d) výroba, používání, skladování, dovoz nebo vývoz rtuti, sloučenin rtuti, směsí rtuti a výrobků s přidanou rtutí, pokud toto jednání není v souladu s požadavky stanovenými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852 ⁽²³⁾ a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočišných či rostlinách;
- e) provádění záměrů ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. a), jak je uvedeno v čl. 4 odst. 1 a 2, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ⁽²⁴⁾, pokud je toto jednání prováděno bez povolení a způsobuje nebo může způsobit podstatné zhoršení kvality ovzduší nebo půdy či kvality nebo stavu vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočišných či rostlinách;
- f) sběr, přeprava nebo zpracovávání odpadů, provozní dohled nad těmito postupy a následná péče o místa k odstraňování, včetně činností prováděných obchodníkem nebo zprostředkovatelem, pokud se takové jednání:
- i) týká nebezpečného odpadu, jak je definován v čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ⁽²⁵⁾, a týká se množství jiného než zanedbatelného; nebo
- ii) týká jiných odpadů, než jsou odpady uvedené v bodě i), a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočišných či rostlinách;
- g) přeprava odpadu ve smyslu čl. 2 bodu 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1157 ⁽²⁶⁾, pokud se takové jednání týká množství jiného než zanedbatelného, ať již je provedena jednorázově nebo v několika zásilkách, které spolu zřejmě souvisejí;
- h) recyklace lodí, na niž se vztahuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2013, pokud toto jednání není v souladu s požadavky uvedenými v čl. 6 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení;
- i) vypouštění znečišťujících látek z lodí spadající do oblasti působnosti článku 3 směrnice 2005/35/ES v jakékoli oblasti vymezené v čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, které způsobuje nebo může způsobit zhoršení kvality vody nebo poškození mořského prostředí, kromě případů, kdy jsou tyto látky vypouštěny za podmínek stanovených v článku 5 uvedené směrnice, jež umožňují výjimku;

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021 ze dne 20. června 2019 o perzistentních organických znečišťujících látkách (Úř. věst. L 169, 25.6.2019, s. 45).

⁽²³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852 ze dne 17. května 2017 o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008 (Úř. věst. L 137, 24.5.2017, s. 1).

⁽²⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

⁽²⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic (Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3).

⁽²⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1157 ze dne 11. dubna 2024 o přepravě odpadů, o změně nařízení (EU) č. 1257/2013 a (EU) 2020/1056 a o zrušení nařízení (ES) č. 1013/2006 (Úř. věst. L, 2024/1157, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1157/oj>).

- j) provozování nebo uzavření zařízení, ve kterém je prováděna nebezpečná činnost nebo v němž se skladují nebo používají nebezpečné látky nebo směsi, pokud toto jednání a tato nebezpečná činnost, látka nebo směs spadají do oblasti působnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU⁽²⁷⁾ nebo směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU⁽²⁸⁾ a pokud toto jednání způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách;
- k) výstavba, provoz nebo demontáž zařízení, pokud takové jednání a takové zařízení spadá do působnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/30/EU⁽²⁹⁾ a pokud toto jednání způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob nebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách;
- l) produkce, výroba, zpracování, manipulace, používání, držení, skladování, přeprava, dovoz, vývoz nebo ukládání radioaktivního materiálu nebo radioaktivních látek, pokud takové jednání a takové materiály či látky spadají do oblasti působnosti směrnice Rady 2013/59/Euratom⁽³⁰⁾, 2014/87/Euratom⁽³¹⁾ nebo 2013/51/Euratom⁽³²⁾, a pokud takové jednání způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách;
- m) odběr povrchové nebo podzemní vody ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES⁽³³⁾, pokud takové jednání způsobuje nebo může způsobit podstatné zhoršení ekologického stavu nebo ekologického potenciálu útvarů povrchových vod nebo kvantitativního stavu útvarů podzemních vod;
- n) usmrcování, ničení, odebírání, držení, prodej nebo nabízení k prodeji jedince či jedinců druhů volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin uvedených v příloze IV nebo příloze V, pokud se na druhy v této příloze vztahují stejná opatření jako na druhy uvedené v příloze IV, směrnice Rady 92/43/EHS⁽³⁴⁾ a jedince nebo jedinců druhů uvedených v článku 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES⁽³⁵⁾, kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství těchto jedinců;
- o) obchod s jedincem nebo jedinci druhů volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, nebo s jejich částmi nebo odvozeninami, které jsou uvedeny v přílohách A a B nařízení Rady (ES) č. 338/97⁽³⁶⁾, a dovoz jedince nebo jedinců takových druhů, nebo jejich částí nebo odvozenin, které jsou uvedeny v příloze C tohoto nařízení, kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství jedinců těchto druhů;

⁽²⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU ze dne 4. července 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (Úř. věst. L 197, 24.7.2012, s. 1).

⁽²⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17).

⁽²⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/30/EU ze dne 12. června 2013 o bezpečnosti činností v odvětví ropy a zemního plynu v moři a o změně směrnice 2004/35/ES (Úř. věst. L 178, 28.6.2013, s. 66).

⁽³⁰⁾ Směrnice Rady 2013/59/Euratom ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Úř. věst. L 13, 17.1.2014, s. 1).

⁽³¹⁾ Směrnice Rady 2014/87/Euratom ze dne 8. července 2014, kterou se mění směrnice 2009/71/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení (Úř. věst. L 219, 25.7.2014, s. 42).

⁽³²⁾ Směrnice Rady 2013/51/Euratom ze dne 22. října 2013, kterou se stanoví požadavky na ochranu zdraví obyvatelstva, pokud jde o radioaktivní látky ve vodě určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 296, 7.11.2013, s. 12).

⁽³³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽³⁴⁾ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽³⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (kodifikované znění) (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽³⁶⁾ Nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi (Úř. věst. L 61, 3.3.1997, s. 1).

- p) uvádění nebo dodávání relevantních komodit nebo relevantních produktů na trh Unie nebo jejich vývoz z trhu Unie v rozporu se zákazem stanoveným v článku 3 nařízení (EU) 2023/1115, kromě případů, kdy se takové jednání týká zanedbatelného množství;
- q) jakékoliv jednání, které způsobí poškození stanoviště v chráněné lokalitě nebo vyrušení živočišných druhů uvedených v příloze II písm. a) směrnice Rady 92/43/EHS v chráněné lokalitě ve smyslu čl. 6 odst. 2 uvedené směrnice, je-li toto poškození nebo vyrušení významné.
- r) dovoz na území Unie, uvádění na trh, držení, chov, přeprava, používání, výměna, umožnění rozmnožování, pěstování nebo kultivace, uvolňování do životního prostředí nebo šíření invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii, pokud je takové jednání v rozporu s:
- i) omezeními stanovenými v čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014⁽³⁷⁾ a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob nebo podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách; nebo
  - ii) podmínkou povolení vydaného podle článku 8 nařízení (EU) č. 1143/2014 nebo oprávnění uděleného podle článku 9 uvedeného nařízení a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, půdy či vody nebo podstatnou škodu na ekosystému, živočiších či rostlinách;
- s) výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz, používání nebo uvolňování látek poškozujících ozonovou vrstvu, ať už se jedná o látky vyskytující se samostatně nebo ve směsi, jak jsou uvedeny v čl. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/590⁽³⁸⁾, nebo výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz nebo používání výrobků a zařízení a jejich částí, které látky poškozující ozonovou vrstvu obsahují nebo jejichž fungování je na těchto látkách závislé, jak je uvedeno v čl. 2 písm. b) uvedeného nařízení;
- t) výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz, používání, nebo uvolňování fluorovaných skleníkových plynů, ať už se jedná o látky vyskytující se samostatně nebo ve směsi, jak jsou uvedeny v čl. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/573⁽³⁹⁾, nebo výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz nebo používání výrobků a zařízení a jejich částí, které fluorované skleníkové plyny obsahují nebo jejichž fungování je na těchto plynech závislé, jak je uvedeno v čl. 2 písm. b) uvedeného nařízení, nebo uvádění těchto výrobků a zařízení do provozu.

3. Členské státy zajistí, aby trestné činy související s jednáním uvedeným v odstavci 2 představovaly kvalifikované trestné činy, pokud takové jednání způsobuje:

a) zničení nebo rozsáhlou a podstatnou škodu, která je buď nevratná, nebo dlouhodobá, na ekosystému podstatné velikosti či environmentální hodnoty nebo na stanovišti v chráněné lokalitě; nebo

b) rozsáhlou a podstatnou škodu, která je buď nevratná, nebo dlouhodobá na kvalitě ovzduší, půdy nebo vody.

4. Členské státy zajistí, aby jednání uvedená v odst. 2 písm. a) až d), písm. f), g), i) až q), písm. r) bodu ii), a písm. s) a t) představovala trestný čin, pokud jsou protiprávní a byla spáchána přinejmenším z hrubé nedbalosti.

⁽³⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů (Úř. věst. L 317, 4.11.2014, s. 35).

⁽³⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/590 ze dne 7. února 2024 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o zrušení nařízení (ES) č. 1005/2009 (Úř. věst. L, 2024/590, 20.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/590/oj>).

⁽³⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/573 ze dne 7. února 2024 o fluorovaných skleníkových plynech, o změně směrnice (EU) 2019/1937 a o zrušení nařízení (EU) č. 517/2014 (Úř. věst. L, 2024/573, 20.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/573/oj>).

5. Kromě trestných činů souvisejících s jednáním uvedeným v odstavci 2 mohou členské státy v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy stanovit další trestné činy za účelem ochrany životního prostředí.

6. Členské státy zajistí, aby při posuzování toho, zda je škoda nebo možná škoda podstatná, pokud jde o jednání uvedené v odst. 2 písm. a) až e), písm. f) bodu ii), písm. j) až m) a písm. r), byl v příslušných případech zohledněn jeden nebo více z těchto prvků:

- a) výchozí podmínky dotčeného životního prostředí;
- b) zda se jedná o dlouhodobou, střednědobou nebo krátkodobou škodu;
- c) rozsah škody;
- d) vratnost škody.

7. Členské státy zajistí, aby při posuzování toho, zda jednání uvedené v odst. 2 písm. a) až e), písm. f) bodu ii), písm. i) až m) a písm. r) může způsobit zhoršení kvality ovzduší či půdy nebo kvality či stavu vody nebo škodu na ekosystému, živočišných či rostlinách, byl v příslušných případech zohledněn jeden nebo více z těchto prvků:

- a) jednání se týká činnosti, která je považována za rizikovou nebo nebezpečnou z hlediska životního prostředí nebo lidského zdraví a vyžaduje oprávnění, které nebylo získáno nebo jehož podmínky nebyly dodrženy;
- b) do jaké míry je překročena regulační prahová hodnota nebo jiný povinný parametr stanovený v právních předpisech Unie nebo vnitrostátních právních předpisech uvedených v odst. 1 druhém pododstavci písm. a) a b) nebo v oprávnění vydaném pro danou činnost;
- c) zda je materiál nebo látka klasifikována jako nebezpečná nebo jinak označená za škodlivou pro životní prostředí nebo lidské zdraví.

8. Členské státy zajistí, aby při posuzování toho, zda je množství zanedbatelné, či nikoli, byl pro účely odst. 2 písm. f) bodu i) a písm. g), n), o) a p) v příslušných případech zohledněn jeden nebo více z těchto prvků:

- a) počet jednotek, kterých se trestný čin týká;
- b) do jaké míry je překročena regulační prahová hodnota nebo jiný povinný parametr stanovený v právních předpisech Unie nebo vnitrostátních právních předpisech uvedených v odst. 1 druhém pododstavci písm. a) a b);
- c) stav dotčených druhů živočichů nebo rostlin z hlediska ochrany;
- d) náklady na obnovu životního prostředí, je-li možné tyto náklady posoudit.

Článek 4

Návod, pomoc a pokus

1. Členské státy zajistí, aby bylo možné návod ke spáchání trestného činu uvedeného v čl. 3 odst. 2 a 3 a pomoc ke spáchání tohoto trestného činu trestat jako trestný čin.

2. Členské státy zajistí, aby pokus o spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 2 písm. a) až d), písm. f) a g), písm. i) až m) a písm. o), p), (r), (s) a (t), bylo možné trestat jako trestný čin.

Článek 5

Sankce ukládané fyzickým osobám

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v člancích 3 a 4 bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující trestní sankce.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

- a) za trestné činy, na něž se vztahuje čl. 3 odst. 2 písm. a) až d) a písm. f), j), k), l) a r), bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let, pokud způsobí smrt jakékoli osoby;

- b) za trestné činy, na něž se vztahuje čl. 3 odst. 3, bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let;
- c) za trestné činy, na něž se vztahuje čl. 3 odst. 4, odkazuje-li uvedený odstavec na čl. 3 odst. 2 písm. a) až d) a písm. f), j), k) a l), bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pět let, pokud způsobí smrt jakékoli osoby;
- d) za trestné činy, na něž se vztahuje čl. 3 odst. 2 písm. a) až l), a písm. p), s) a t), bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pět let;
- e) za trestné činy, na něž se vztahuje čl. 3 odst. 2 písm. m), n), o), q) a r), bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky.

3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se na fyzické osoby, jež spáchaly trestné činy, na něž se vztahují články 3 a 4, vztahovaly doplňkové sankce nebo opatření trestní nebo jiné povahy, jež mohou zahrnovat:

- a) povinnost:
  - i) ve stanovené lhůtě obnovit původní stav dotčeného životního prostředí, pokud je poškození vratné, nebo
  - ii) zaplatit náhradu škody na životním prostředí, pokud je škoda nevratná nebo pokud pachatel není schopen takovou obnovu provést;
- b) pokuty, které jsou přiměřené závažnosti jednání a individuálním, finančním a jiným okolnostem dotčené fyzické osoby a které jsou případně stanoveny s náležitým přihlédnutím k závažnosti a době trvání škody na životním prostředí a k finančnímu prospěchu plynoucímu z trestného činu;
- c) zákaz přístupu k veřejnému financování, včetně veřejných zakázek, grantů, koncesí a licencí;
- d) zákaz vykonávat v rámci právnické osoby vedoucí funkci stejného typu, jaké bylo využito ke spáchání trestného činu;
- e) odejmutí povolení a oprávnění k výkonu činností, které vedly ke spáchání daného trestného činu;
- f) dočasný zákaz ucházet se o veřejnou funkci;
- g) existuje-li na tom veřejný zájem, na základě individuálního posouzení, zveřejnění celého soudního rozhodnutí nebo jeho části, které se týká spáchaného trestného činu, a uložených sankcí nebo opatření, které mohou zahrnovat osobní údaje odsouzených osob pouze v rádně odůvodněných výjimečných případech.

Článek 6

Odpovědnost právnických osob

1. Členské státy zajistí, aby právnické osoby mohly být činěny odpovědnými za trestné činy uvedené v člancích 3 a 4, kterých se v jejich prospěch dopustí jakákoli osoba, jež v dané právnické osobě působí ve vedoucím postavení, jednajíc samostatně nebo jako člen orgánu této právnické osoby na základě:

- a) oprávnění zastupovat tuto právnickou osobu;
- b) pravomoci činit rozhodnutí jménem této právnické osoby nebo
- c) pravomoci vykonávat kontrolu v rámci této právnické osoby.

2. Členské státy zajistí, aby právnické osoby mohly být činěny odpovědnými v případě, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 umožnil spáchání trestného činu uvedeného v člancích 3 a 4 ve prospěch právnické osoby osobou jí podřízenou.

3. Odpovědnost právnických osob podle odstavců 1 a 2 nevylučuje vedení trestního řízení proti fyzickým osobám, které jsou pachatelé, návodci či pomocníci u trestných činů uvedených v člancích 3 a 4.

Článek 7

Sankce ukládané právnickým osobám

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právnickým osobám, které byly shledány odpovědnými za trestný čin podle čl. 6 odst. 1 nebo 2 bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující trestní nebo jiné sankce či opatření.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby sankce či opatření ukládané právnickým osobám shledaným odpovědnými podle čl. 6 odst. 1 nebo 2 za trestné činy uvedené v člancích 3 a 4 zahrnovaly pokuty trestní nebo jiné povahy a mohly zahrnovat další trestní nebo jiné sankce či opatření, například:

a) povinnost:

i) ve stanovené lhůtě obnovit původní stav dotčeného životního prostředí, pokud je škoda vratná, nebo

ii) zaplatit náhradu škody na životním prostředí, pokud je škoda nevratná nebo pokud pachatel není schopen takovou obnovu provést;

b) zbavení oprávnění pobírat veřejné výhody nebo podpory;

c) zákaz přístupu k veřejnému financování, včetně veřejných zakázek, grantů, koncesí a licencí;

d) dočasný nebo trvalý zákaz provozování obchodní činnosti;

e) odejmutí povolení a oprávnění k výkonu činností, které vedly ke spáchání trestného činu;

f) uložení soudního dohledu;

g) zrušení rozhodnutím soudu;

h) uzavření provozoven užitých ke spáchání trestného činu;

i) povinnost zavést programy náležité péče s cílem zlepšit dodržování norem v oblasti životního prostředí;

j) existuje-li na tom veřejný zájem, zveřejnění celého soudního rozhodnutí nebo jeho části, které se týká spáchaného trestného činu a uložených sankcí nebo opatření, aniž jsou dotčena pravidla ochrany soukromí a osobních údajů.

3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby přinejmenším právnickým osobám, které byly shledány odpovědnými podle čl. 6 odst. 1 za trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 2, bylo možné uložit pokuty trestní nebo jiné povahy, jejichž výše musí být přiměřená závažnosti jednání a individuálním, finančním a jiným okolnostem dotčených právnických osob. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby horní hranice těchto pokut nebyla nižší než:

a) v případě trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 2 písm. a) až l), písm. p), s) a t):

i) 5 % celkového celosvětového obratu právnické osoby buď za hospodářský rok předcházející roku, v němž byl trestný čin spáchán, nebo za hospodářský rok předcházející roku, v němž došlo k rozhodnutí o uložení pokuty, nebo

ii) částka odpovídající 40 000 000 EUR;

b) v případě trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 2 písm. m), n), o), q) a r):

i) 3 % celkového celosvětového obratu právnické osoby buď za hospodářský rok předcházející roku, v němž byl trestný čin spáchán, nebo za hospodářský rok předcházející roku, v němž došlo k rozhodnutí o uložení pokuty, nebo

ii) částka odpovídající 24 000 000 EUR.

Členské státy mohou stanovit pravidla pro případy, kdy výši pokuty nelze určit na základě celkového celosvětového obratu dotčené právnické osoby za hospodářský rok předcházející roku, v jehož průběhu byl daný trestný čin spáchán, ani za hospodářský rok předcházející roku, v němž došlo k rozhodnutí o uložení pokuty.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právnické osoby, které byly podle článku 6 shledány odpovědnými za trestný čin uvedený v čl. 3 odst. 3, byly trestány přísnějšími trestními nebo jinými sankcemi nebo opatřeními než jsou sankce, jež lze uložit za trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 2.

Článek 8

Přítěžující okolnosti

V rozsahu, v jakém nejsou následující okolnosti součástí skutkové podstaty trestných činů uvedených v článku 3, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s příslušnými trestnými činy uvedenými v článcích 3 a 4 mohla být v souladu s vnitrostátními právními předpisy za přítěžující okolnost považována jedna nebo více z těchto okolností:

a) trestný čin způsobil zničení nebo nevratnou či dlouhodobou podstatnou škodu na ekosystému;

b) trestný čin byl spáchán v rámci zločinného spolčení ve smyslu rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV⁽⁴⁰⁾;

c) trestný čin zahrnoval použití falešných nebo padělaných dokladů pachatelem;

d) trestný čin byl spáchán veřejným činitelem při výkonu jeho povinností;

e) pachatel byl již dříve odsouzen pravomocným rozsudkem za trestné činy stejné povahy, jako jsou trestné činy uvedené v článku 3 nebo 4;

f) trestný čin přímo či nepřímo vedl nebo měl vést k podstatným finančním výhodám či k vyhnutí se podstatným výdajům, pokud lze tyto výhody nebo výdaje určit;

g) pachatel zničil důkazy nebo zastrašoval svědky nebo oznamovatele;

⁽⁴⁰⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti (Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42).

- h) trestný čin byl spáchán v oblasti, která je označena jako zvláště chráněná oblast v souladu s čl. 4 odst. 1 nebo 2 směrnice 2009/147/ES, nebo lokalitě označené jako zvláštní oblast ochrany v souladu s čl. 4 odst. 4 směrnice 92/43/EHS nebo lokalitě uvedené na seznamu lokalit významných pro Společenství v souladu s čl. 4 odst. 2 směrnice 92/43/EHS.

Přítěžující okolnost uvedená v písmenu a) tohoto článku se nevztahuje na trestný čin uvedený v čl. 3 odst. 3.

Článek 9

Polehčující okolnosti

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s příslušnými trestnými činy uvedenými v člancích 3 a 4 mohla být za polehčující okolnost v souladu s vnitrostátními právními předpisy považována jedna nebo více z těchto okolností:

- a) pachatel uveďte životní prostředí do původního stavu, pokud toto obnovení není povinností podle směrnice 2004/35/ES, nebo před zahájením trestního vyšetřování podnikne kroky k minimalizaci dopadu a rozsahu škody nebo k nápravě škody;
- b) pachatel poskytne správním nebo soudním orgánům informace, které by jiným způsobem získat nemohly a které jim pomáhají:
- i) v identifikaci nebo soudním stíhání dalších pachatelů;
  - ii) k nalezení důkazů.

Článek 10

Zajištění a konfiskace

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby bylo možné vysledovat, identifikovat, zajistit a konfiskovat nástroje a výnosy z trestných činů uvedených v člancích 3 a 4.

Členské státy, které jsou vázány směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU⁽⁴¹⁾, přijmou opatření uvedená v prvním odstavci v souladu s uvedenou směrnicí.

Článek 11

Promlčecí doby

1. Ve vztahu k trestným činům uvedeným v člancích 3 a 4 přijmou členské státy nezbytná opatření ke stanovení promlčecí doby dostatečně dlouhé, počítáno od spáchání trestného činu, aby mohly být dané trestné činy účinně vyšetřovány a stíhány a aby mohlo proběhnout účinné soudní řízení a být vydáno soudní rozhodnutí.

Ve vztahu k trestným činům uvedeným v člancích 3 a 4 přijmou členské státy nezbytná opatření ke stanovení promlčecí doby dostatečně dlouhé pro to, aby mohly být tresty uložené pravomocným odsouzením vykonány po dostatečně dlouhou dobu ode dne pravomocného odsouzení.

2. Promlčecí doba uvedená v odst. 1 prvním pododstavci musí činit:

- a) nejméně deset let od spáchání trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let;
- b) nejméně pět let od spáchání trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pět let;

⁽⁴¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 39).

- c) nejméně tři roky od spáchání trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky.
3. Promlčecí doba uvedená v odst. 1 druhém pododstavci musí činit:
- a) nejméně deset let ode dne pravomocného odsouzení u těchto trestů:
- i) trest odnětí svobody na více než pět let, nebo případně
  - ii) trest odnětí svobody za trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let;
- b) nejméně pět let ode dne pravomocného odsouzení u těchto trestů:
- i) trest odnětí svobody na více než jeden rok, nebo případně
  - ii) trest odnětí svobody za trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pět let a
- c) nejméně tři roky ode dne pravomocného odsouzení u těchto trestů:
- i) trest odnětí svobody do jednoho roku; nebo případně
  - ii) trest odnětí svobody za trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky.
4. Odchylně od odstavců 2 a 3 mohou členské státy stanovit promlčecí dobu kratší než deset let, nejméně však pět let, za podmínky, že lze její běh v případě určitých jednání přerušit nebo zastavit.

Článek 12

Soudní příslušnost

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření ke stanovení své soudní příslušnosti ve vztahu k trestným činům uvedeným v člácích 3 a 4, pokud:
- a) byl trestný čin spáchán zcela nebo zčásti na jeho území;
  - b) byl trestný čin spáchán na palubě lodi plující pod jeho vlajkou nebo na palubě letadla v něm registrovaném;
  - c) škoda, která je součástí skutkové podstaty trestného činu, vznikla na jeho území; nebo
  - d) pachatel je jeho státním příslušníkem.
2. Členský stát vyrozumí Komisi, rozhodne-li se rozšířit svou soudní příslušnost ve vztahu k jednomu nebo více trestným činům uvedeným v člácích 3 a 4, které byly spáchány mimo jeho území, v případech, kdy:
- a) pachatel trestného činu má obvyklé bydliště na jeho území;
  - b) je trestný čin spáchán ve prospěch právnické osoby usazené na jeho území;
  - c) je trestný čin spáchán proti osobě, která je jeho státním příslušníkem nebo má v tomto členském státě obvyklé bydliště; nebo
  - d) trestným činem vzniklo vážné riziko pro životní prostředí na jeho území.

Má-li ve vztahu k některému z trestných činů uvedených v člancích 3 a 4 soudní příslušnost více členských států, spolupracují tyto členské státy při určení, který členský stát povede trestní řízení. Je-li to vhodné a v souladu s čl. 12 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady 2009/948/SVV⁽⁴²⁾, předá se věc Eurojustu.

3. V případech uvedených v odst. 1 písm. c) a d) přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby výkon jejich soudní příslušnosti nebyl vázán na splnění podmínky, že trestní stíhání může být zahájeno pouze na základě oznámení ze strany státu, na jehož území byl trestný čin spáchán.

Článek 13

Vyšetřovací nástroje

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby pro vyšetřování nebo stíhání trestných činů uvedených v člancích 3 a 4 byly k dispozici účinné a přiměřené vyšetřovací nástroje. Tyto nástroje v příslušných případech zahrnují zvláště vyšetřovací nástroje, jako například nástroje, kterých se využívá v boji proti organizované trestné činnosti nebo v jiných případech závažné trestné činnosti.

Článek 14

Ochrana osob, které oznamují trestné činy proti životnímu prostředí nebo jsou nápomocny při jejich vyšetřování

Aniž je dotčena směrnice (EU) 2019/1937, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby všechny osoby oznamující trestné činy uvedené v člancích 3 nebo 4 této směrnice, poskytující důkazy nebo jinak spolupracující s příslušnými orgány, měly přístup k opatřením pro podporu a pomoc v souvislosti s trestním řízením v souladu s vnitrostátním právem.

Článek 15

Zveřejňování informací ve veřejném zájmu a přístup dotčené veřejnosti ke spravedlnosti

Členské státy zajistí, aby osoby, které jsou nebo by mohly být dotčeny trestnými činy uvedenými v člancích 3 a 4 této směrnice, a osoby, které mají dostatečný zájem nebo u nichž trvá porušení práva, jakož i nevládní organizace, které podporují ochranu životního prostředí a splňují požadavky vnitrostátního práva, měly v řízení týkajícím se těchto trestných činů vhodná procesní práva, pokud v členském státě taková procesní práva existují pro dotčenou veřejnost v řízeních týkajících se jiných trestných činů, například jako účastník uplatňující občanskoprávní nároky. V takových případech členské státy v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy rovněž zajistí, aby byly informace o stavu řízení sdíleny s dotčenou veřejností, pokud se tak děje v řízeních týkajících se jiných trestných činů.

Článek 16

Předcházení trestným činům

Členské státy přijmou vhodná opatření, například informační a osvětové kampaně zacílené na příslušné zúčastněné strany z veřejného i soukromého sektoru a výzkumné a vzdělávací programy zaměřené na snížení trestné činnosti proti životnímu prostředí a snížení rizika trestných činů proti životnímu prostředí. Ve vhodných případech by měly členské státy jednat ve spolupráci s těmito zúčastněnými stranami.

Článek 17

Zdroje

Členské státy zajistí, aby vnitrostátní orgány, které odhalují, vyšetřují a stíhají trestné činy proti životnímu prostředí nebo o nich rozhodují, měly dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků a dostatečné finanční, technické a technologické zdroje pro účinný výkon svých funkcí souvisejících s prováděním této směrnice. Členské státy s přihlédnutím k ústavním tradicím a struktuře svého právního systému, jakož i k jiným vnitrostátním okolnostem posoudí, zda není nutné zvýšit úroveň specializace orgánů působících v oblasti trestního práva životního prostředí v souladu s vnitrostátním právem.

⁽⁴²⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2009/948/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o předcházení kompetenčním sporům při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení (Úř. věst. L 328, 15.12.2009, s. 42).

Článek 18

Odborná příprava

Aniž jsou dotčeny nezávislost soudů a rozdíly v organizaci soudnictví v rámci Unie, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby byla pravidelně poskytována specializovaná odborná příprava soudcům, státním zástupcům, policejním a soudním zaměstnancům a zaměstnancům příslušných orgánů zapojených do trestního řízení a vyšetřování s ohledem na cíle této směrnice a odpovídající funkcím zapojených soudců, státních zástupců, policejních a justičních zaměstnanců a zaměstnanců příslušných orgánů.

Článek 19

Koordinace a spolupráce mezi příslušnými orgány v rámci členského státu

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zavedení vhodných mechanismů koordinace a spolupráce na strategické a operační úrovni mezi všemi svými příslušnými orgány zapojenými do předcházení trestným činům proti životnímu prostředí a do boje proti nim. Tyto mechanismy se zaměří alespoň na:

- a) zajištění společných priorit a pochopení vztahu mezi prosazováním práva orgány činnými v trestním řízení a správními orgány;
- b) výměnu informací pro strategické a operační účely, v mezích stanovených použitelným právem Unie a vnitrostátním právem;
- c) konzultace v rámci jednotlivých vyšetřování, v mezích stanovených použitelným právem Unie a vnitrostátním právem;
- d) výměnu osvědčených postupů;
- e) poskytování pomoci evropským sítím odborníků z praxe, kteří se zabývají otázkami souvisejícími s bojem proti trestným činům proti životnímu prostředí a souvisejícím porušováním právních předpisů.

Mechanismy uvedené v prvním odstavci mohou mít podobu specializovaných koordinačních subjektů, memorand o porozumění mezi příslušnými orgány, vnitrostátních sítí pro prosazování práva a společných vzdělávacích činností.

Článek 20

Spolupráce mezi členskými státy a Komisí a institucemi a jinými subjekty Unie

Pokud existuje podezření, že trestné činy proti životnímu prostředí jsou přeshraniční povahy, příslušné orgány dotčených členských států zváží předání informací týkajících se těchto trestných činů příslušným subjektům.

Aniž jsou dotčena pravidla pro přeshraniční spolupráci a vzájemnou právní pomoc v trestních věcech, členské státy, Eurojust, Europol, Úřad evropského veřejného žalobce, Evropský úřad pro boj proti podvodům a Komise v rámci svých příslušných pravomocí vzájemně spolupracují v boji proti trestným činům uvedeným v článcích 3 a 4. Za tímto účelem Eurojust tam, kde je to vhodné, poskytne technickou a operativní pomoc, kterou příslušné vnitrostátní orgány potřebují k usnadnění koordinace svých vyšetřování. Komise může tam, kde je to vhodné, poskytnout pomoc.

Článek 21

Vnitrostátní strategie

1. Členské státy do 21. května 2027 stanoví a zveřejní vnitrostátní strategii boje proti trestným činům proti životnímu prostředí.

Členské státy přijmou opatření k provedení této strategie bez zbytečného odkladu. Vnitrostátní strategie se zaměří alespoň na:

- a) cíle a priority vnitrostátní politiky v oblasti trestných činů proti životnímu prostředí, a to i v přeshraničních případech, a opatření pro pravidelné hodnocení toho, zda je těchto cílů a priorit dosahováno;

- b) úlohy a povinnosti všech příslušných orgánů zapojených do boje proti trestným činům proti životnímu prostředí, včetně koordinace a spolupráce mezi příslušnými vnitrostátními orgány a příslušnými institucemi Unie a poskytování pomoci evropským sítím zabývajícím se záležitostmi přímo souvisejícími s bojem proti těmto trestným činům, a to i v přeshraničních případech;
- c) to, jak bude podporována specializace odborníků v oblasti prosazování práva, odhad zdrojů přidělených na boj proti trestným činům proti životnímu prostředí a hodnocení budoucích potřeb v tomto ohledu.
2. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní strategie byla v pravidelných intervalech, které nebudou delší než pět let, přezkoumávána a aktualizována na základě přístupu založeného na analýze rizik s cílem zohlednit příslušný vývoj a trendy a související hrozby týkající se trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Článek 22

Statistické údaje

1. Členské státy zajistí zavedení systému pro záznam, vypracovávání a poskytování anonymizovaných statistických údajů o fázích oznamování, vyšetřování a soudního řízení v souvislosti s trestnými činy uvedenými v článcích 3 a 4 za účelem sledování účinnosti svých opatření pro boj proti trestným činům proti životnímu prostředí.
2. Statistické údaje uvedené v odstavci 1 zahrnují alespoň stávající údaje o:
- a) počtu trestných činů, které členské státy zaznamenaly a o nichž rozhodují;
- b) počtu odmítnutých a zamítnutých soudních případů, a to i z důvodu uplynutí promlčecí doby pro daný trestný čin;
- c) počtu fyzických osob, které jsou:
- i) stíhány,
- ii) odsouzeny;
- d) počtu právnických osob, které jsou:
- i) stíhány,
- ii) odsouzeny nebo kterým byla uložena pokuta;
- e) druhů a výší ukládaných sankcí.
3. Členské státy zajistí, aby byl celkový přehled jejich statistiky zveřejněn alespoň každé tři roky.
4. Členské státy předávají každoročně Komisi statistické údaje uvedené v odstavci 2 tohoto článku ve standardním formátu uvedeném v článku 23.
5. Komise alespoň každé tři roky zveřejňuje zprávu založenou na statistických údajích předaných členskými státy. Zpráva se poprvé zveřejní tři roky po stanovení standardního formátu uvedeného v článku 23.

Článek 23

Prováděcí pravomoci

1. Do 21. května 2027 Komise prostřednictvím prováděcích aktů stanoví standardní, snadno přístupný a srovnatelný formát pro předávání statistických údajů uvedený v čl. 22 odst. 4. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 24 odst. 2.
2. Pro účely předávání statistických údajů obsahuje standardní formát tyto náležitosti:
- a) klasifikaci trestných činů proti životnímu prostředí;

- b) početní jednotky;
- c) formát pro podávání zpráv.

Zajistí se společná shoda ohledně náležitostí uvedených v prvním pododstavci.

Článek 24

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Pokud výbor nevydá žádné stanovisko, Komise navrhaný prováděcí akt nepřijme a použije se čl. 5 odst. 4 třetí pododstavec nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 25

Hodnocení, podávání zpráv a přezkum

1. Do 21. května 2028 Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí. Členské státy poskytnou Komisi informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.
2. Do 21. května 2031 Komise provede hodnocení dopadu této směrnice, posoudí, zda je nutné aktualizovat seznam trestných činů uvedených v článku 3 a 4, a předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Členské státy poskytnou Komisi informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy, včetně shrnutí provádění této směrnice a o opatřeních přijatých v souladu s články 16 až 21 a statistických údajů, se zvláštním důrazem na přeshraniční spolupráci. K této zprávě v případě potřeby připojí legislativní návrh.
3. Komise pravidelně posuzuje, zda je třeba upravit trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 2.

Článek 26

Nahrazení směrnice 2008/99/ES

Směrnice 2008/99/ES se nahrazuje, pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, aniž jsou dotčeny povinnosti těchto členských států ohledně lhůty pro provedení uvedené směrnice ve vnitrostátním právu. Pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, odkazy na směrnici 2008/99/ES se považují za odkazy na tuto směrnici. Pokud jde o členské státy, jež nejsou vázány touto směrnicí, jsou i nadále vázány směrnicí 2008/99/ES.

Článek 27

Nahrazení směrnice 2009/123/ES

Směrnice 2009/123/EC se nahrazuje, pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, aniž jsou dotčeny povinnosti těchto členských států ohledně lhůt pro provedení uvedené směrnice ve vnitrostátním právu.

Pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, odkazy na ta ustanovení směrnice 2005/35/ES, která byla doplněna či nahrazena směrnicí 2009/123/ES, se považují za odkazy na tuto směrnici.

Pokud jde o členské státy, jež nejsou vázány touto směrnicí, jsou i nadále vázány směrnicí 2005/35/ES ve znění směrnice 2009/123/ES.

Článek 28

Provedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 21. května 2026. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 29

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 30

Určení

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne 11. dubna 2024.

Za Evropský parlament

předsedkyně

R. METSOLA

Za Radu

předsedkyně

H. LAHBIB